

**ПРЕЗИДЕНТ ПРИНЯЛ
УЧАСТИЕ
В XII САММИТЕ
ОРГАНИЗАЦИИ
ТЮРКСКИХ
ГОСУДАРСТВ**

Стр. 2

3. Sayfa

ALİYEV, TDT ÜLKELERİNİN AZERBAIJAN'DA
ORTAK ASKERİ TATBİKAT YAPMASINI ÖNERDİ

ANISKA

6+

10 Ekim 2025
SAYI 37 (1053)KURUCUSU
ZİYATDIN KASSANOV

KAZAKISTAN CUMHURİYETİ ANISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ULUSLARARASI YAYINI

7. Sayfa

Türkiye'nin Astana Büyükelçisi:
Orta Koridor, önemli bir ticaret
güzergahı haline gelebilir

Стр. 4

Аида Балаева напомнила
о законодательстве
по установке памятников
в Казахстане

Стр. 9

ГАЗИ УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ӨКІЛДЕРІ ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫНДА

Стр. 11

МАВЛИД В ТУЗДЫБАСТАУ

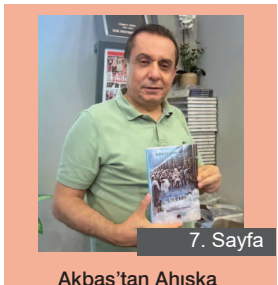
8. Sayfa

Dünya Ahiskalı Türkler Birliği (DATÜB) heyeti,
Türkiye'nin Bakü Büyükelçisi
Prof. Dr. Birol Akgün'ü makamında ziyaret etti

Стр. 13

ВОЛШЕБНОЕ
ВРЕМЯ ГОДА

7. Sayfa

Akbaş'tan Ahıska
Türkleri'nin dramını
anlatan roman

5-бет

АЛМАТЫ РЕСМИ ТҮРДЕ WORLD CRAFT
CITY МӘРТЕБЕСІН АЛДЫ

2

10 Ekim 2025
10 Қазан 2025 ж.Sayı 37
№ 37ЖҰМЫСШЫ
МАМАНДЫҚТАР
ЖЫЛЫAHISKA GAZETESİ
«АХЫСКА» ГАЗЕТІ

ANISKA

ПРЕЗИДЕНТ ПРИНЯЛ УЧАСТИЕ В XII САММИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ТЮРКСКИХ ГОСУДАРСТВ

**В своем выступле-
нии Касым-Жомарт
Токаев выразил при-
знательность Прези-
денту Азербайджана
Ильхаму Алиеву за
гостеприимство, от-
метив особую значи-
мость и актуальность
повестки сегодняшне-
го саммита.**

— Мы неизменно подче-
ркиваем, что история тюрок восхо-
дит к общим корням, а народы
имеют уходящее вглубь веков
единое происхождение. Все это
служит золотым стержнем
братства и вечной сплоченно-
сти наших народов. Недавно
наши страны отметили «День
сотрудничества тюркских госу-
дарств». Этот знаменательный
праздник символизирует укре-
пление единства тюркских наро-
дов. Сегодня Организация стала
влиятельной и авторитетной
структурой, объединяющей дру-
жественные тюркские народы,
— сказал Глава государства.

Касым-Жомарт Токаев по-
благодарил Президента Садыра
Жапарова за успешное предсе-
дательство Кыргызстана в ОТГ,
а также выразил уверенность
в том, что статус Организации
бюджет и впрямь укрепляться под
руководством азербайджанской
стороны во главе с ее Президен-
том Ильхамом Алиевым.

Президент Казахстана кон-
статировал, что глобальная си-
стема безопасности переживает
сложный период. По его мнению,
конфликты и вызовы, геополити-
ческие противоречия стали нега-
тивной тенденцией, представля-
ющей угрозу для всех стран.

В это нестабильное время
хочу особо отметить недавнее
подписание Декларации о мир-
ных отношениях между Азер-
байджаном и Арменией. Этот
исторический документ положил
конец конфликту, не находив-
шему своего разрешения более
30 лет, и заложил основу для
укрепления стабильности и эко-
номического роста в этом реги-
оне. Нынешняя геополитическая
ситуация в мире крайне сложна,
поэтому тюркским странам не-
обходимо действовать вместе в
общих интересах. Сегодня ми-
ровое сообщество признало нас
как сильные и сплоченные госу-
дарства, способные противо-
стоять серьезным вызовам. Многие
страны проявляют интерес к де-
ятельности нашей Организации.

Казахстан поддерживает идею
создания формата «Организа-
ция тюркских государств +», ос-
новной задачей которого будет
дальнейшее расширение наше-
го сотрудничества. Эта инициа-
тива, безусловно, призвана еще
больше повысить международ-
ный авторитет ОТГ, — подчер-
кнул Касым-Жомарт Токаев.

Президент высоко оценил
уникальную роль и потенциал
Совещания по взаимодействию
и мерам доверия в Азии в деле
укрепления стабильности, без-
опасности и мира на простран-
стве тюркских государств.

— Выражаю искреннюю при-
знательность азербайджанской
стороне, а также всем тюркским
странам за поддержку процесса
трансформации СВМДА в полно-
ценную международную орга-
низацию. Тюркские государства

преследуют общую цель — укре-
пление безопасности и противо-
действие различным вызовам, в
том числе терроризму, и в этом
вопросе между нами налажено
успешное взаимодействие. Мы
неизменно содействуем реали-
зации инициатив по поддержа-
нию глобальной безопасности.
Однако останавливаться на до-
стигнутом нельзя, — заявил Гла-
ва государства.

Касым-Жомарт Токаев обра-
тил внимание на то, что многие
страны столкнулись с киберата-
ками — новой угрозой, не имею-
щей границ.

— Предлагаю создать в рам-
ках Организации Совет по ки-
бербезопасности, который обе-
спечит координацию действий
и мобилизацию усилий наших
государств. Вместе с тем Совет

будет способствовать развитию
цифровой безопасности и укре-
плению связей в этой области.
Итоги прошедшей в Алматы в
сентябре этого года конферен-
ции, посвященной данной теме,
в очередной раз подтвердили
важность укрепления сотрудни-
чества в вопросах кибербезо-
пасности, — сказал Президент.

Глава государства назвал
экономическое сотрудничество
фундаментальной основой ста-
бильности и процветания.

— Нам необходимо сосре-
доточиться на полной реализа-
ции программы «Перспективы
тюркского мира — 2040». Соде-
ржание сегодняшнего саммита
должно дополнить данный план
практическими мероприятиями.
Конечно, у всех государств
есть свои интересы, но все же
важно помнить, что тюркские
народы — это единое сообще-
ство, — подчеркнул Президент.

Остановившись на значении
цифровизации и искусственного
интеллекта, Президент подчер-
кнул, что Казахстан поставил
стратегическую цель — стать
полностью цифровым госу-
дарством.

— Для широкого внедрения
ИИ мы начали подготовку квали-
фицированных кадров. С начала
года более 400 тысяч студентов
прошли специальное обучение.
Кроме того, мы планируем от-
крыть первый исследователь-
ский университет, который будет
готовить специалистов по ИИ.
Казахстан готов выделить спе-
циальные гранты для молодых
людей из тюркских стран, жа-
eloщихся обучаться в этом учебном
заведении, — сообщил он.

Президент считает одной из
основных задач вывод взаимо-
действия в транспортно-логи-
стической сфере на качественно
новый уровень.

— Наши страны располо-
жены в центре Евразии — на
перекрестке множества путей,
соединяющих Восток и Запад,
Юг и Север. В настоящее время
через территорию Казахстана
проходят пять международных
железнодорожных коридоров.
Недавно мы запустили вторую
линию железной дороги Достык
— Мойынты. Этот шаг будет
способствовать динамичному
развитию Трансказахстанского
железнодорожного коридора.

Новый маршрут позволит уве-
личить объем грузоперевозок в
пять раз. Ведется строительство
еще двух ключевых железн-

дорожных линий. Несомненно,
все эти проекты придадут но-
вый импульс росту региональ-
ной логистики. Транскаспийский
международный транспортный
маршрут уже стал страте-
гическим звеном Евразийского
транспортного каркаса. За по-
следние пять лет объемы гру-
зоперевозок по Среднему коридору
увеличились в шесть раз.

Недавно в Алматы состоялся
встреча министров транспор-
та стран — членов ОТГ, в ходе
которой был достигнут ряд до-
говоренностей, касающихся
данного маршрута. Приглашаем
тюркские государства принять
самое активное участие в модер-
низации инфраструктуры авиахо-
за, железнодорожных станций и
морских портов вдоль Среднего
коридора. Сегодня ведется ак-
тивная работа по цифровизации
транспортно-транзитной отрасли.
Применение здесь технологи-
и искусственного интеллекта,
безусловно, будет полезным. По-
этому мы предлагаем обсудить
вопрос создания в рамках ОТГ
специального Центра цифрового
мониторинга с привлечением ве-
дущих экспертов, — заявил Гла-
ва государства.

Остановившись на значении
цифровизации и искусственного
интеллекта, Президент подчер-
кнул, что Казахстан поставил
стратегическую цель — стать
полностью цифровым госу-
дарством.

— Для широкого внедрения
ИИ мы начали подготовку квали-
фицированных кадров. С начала
года более 400 тысяч студентов
прошли специальное обучение.
Кроме того, мы планируем от-
крыть первый исследователь-
ский университет, который будет
готовить специалистов по ИИ.
Казахстан готов выделить спе-
циальные гранты для молодых
людей из тюркских стран, жа-
eloщихся обучаться в этом учебном
заведении, — сообщил он.

Глава государства выдвинул
ряд инициатив, которые можно
реализовать в рамках Организа-
ции.

— Недавно в Астане откры-
лся Международный центр иску-
ственного интеллекта Alet.AI.
Предлагаю на его базе создать
Центр цифровых инноваций Ор-
ганизации тюркских государств,
который будет поддерживать
стартапы, развивать совместные
проекты, обеспечивать обмен
опытом в сфере ИИ и привле-
кать венчурный капитал. Следу-
ет рационально использовать
потенциал цифровизации и ИИ
во благо наших народов, а также
предотвращать риски и вызовы,
связанные с новыми техноло-
гиями. Поэтому предлагаю по-
святить неформальный саммит
Организации, который пройдет
в следующем году в Казахстане,
теме «Искусственный интеллект
и цифровое развитие». Мы гото-
вы организовать международную
конференцию с участием квали-
фицированных экспертов в пред-
дверии этой встречи, — предло-
жил Президент.

Касым-Жомарт Токаев по-
лагает, что в нынешних условиях
первостепенного внимания тре-
бует развитие энергетики.

— Эта отрасль — стержень
экономики и важный элемент
нашего стратегического парт-
нерства. Сегодня мы реализуем
общие инфраструктурные про-
екты и формируем безопасные и
удобные маршруты транспор-
тировки энергетических ресурсов.
Отличным примером плодот-
ворного сотрудничества в этой
сфере является проект «Зеле-
ный энергетический коридор»,
осуществляемый Казахстаном,
Азербайджаном и Узбекистаном.
Считаем, что особый акцент сле-
дует сделать на возобновляемых
источниках энергии, в первую
очередь, на солнечной энергии. В
связи с этим, предлагаем создать
в рамках Организации тюркских
государств Совет передового
опыта по энергоэффективности.
Следует отметить, что освоение
и эффективное использование
нефти, газа, урана, угля и редко-
земельных минералов остается
основой энергетической страте-
гии Казахстана, — подчеркнул
Президент.

По мнению Главы госу-
дарства, одной из самых сложных
глобальных проблем является
дефицит воды, который может
стать самым острым вызовом в
Центральной Азии.

— Учитывая, что водные ре-
сурсы рек — это общее досто-
яние, мы нуждаемся в новых
подходах, обеспечивающих их
эффективное использование.
Следует рассмотреть возмож-
ность принятия Совместной
программы, которая будет вклю-
чать цифровой контроль ири-
гационной системы, широкого
применение методов капельно-
го орошения и повышение эф-
фективности водохранилищ. Вы
знаете, что в настоящее время
происходит обмеление Каспий-
ского моря. Это беспокоит всех
нас. Каспий — это уникальный
символ тюркского мира, связы-
вающее звено между нашими на-
родами. Снижение уровня моря в
последние годы негативно сказы-
вается на экологии и экономике
региона. Этот вопрос, имеющий
глобальное значение, я подни-
мал на саммите Шанхайской
организации сотрудничества и
юбилейной сессии Генеральной

Ассамблеи ООН. Будучи сосед-
ними братскими странами, мы
должны уделить пристальное
внимание улучшению состояния
Каспия. Призываю тюркские го-
сударства объединить усилия в
этом направлении, разработать
совместные проекты и поддер-
жать соответствующие междуна-
родные инициативы. Казахстан
планирует в апреле следующего
года при поддержке ООН про-
вести Региональный саммит на
тему «Общее видение устойчи-
вого будущего». Рассчитываем
на то, что тюркские страны при-
мут участие в форуме и будут
представлены на высоком уровне,
— продолжил Касым-Жомарт
Токаев.

Глава государства отметил,
что на пространстве ОТГ укре-
пляются и культурно-гуманитар-
ные связи.

— В этом году Актау был
объявлен Культурной столи-
цей Тюркского мира. В городе
был проведен ряд мероприятий,
включая фестиваль тюркской
культуры на побережье Каспия,
собранный более 100 тысяч
зрителей. Наряду с этим мо-
лодежной столицей Тюркского
мира стал Алматы. Мы долж-
ны воспитывать подрастающее
поколение в духе братства и
укреплять культурную интегра-
цию молодежи. В связи с этим
предлагаем провести в следу-
ющем году в Алматы Форум
креативной экономики. Это по-
зволит сблизить наших моло-
дых людей, повысить их зна-
ния и компетенции. Казахская
мудрость гласит: «Өнерлі өрге
жузеді» («Талантливый всегда
стремится вперед»). Искусство,
образование, наука — это цен-
ности, расширяющие горизонты
цивилизации. Считаю целесоо-
бразным провести в Казахстане
специальное мероприятие с
участием представителей ин-
теллигенции наших стран. Дан-
ное мероприятие может быть
проведено в рамках Совета
старейшин нашей организации.
Кроме того, предлагаем создать
Клуб исследователей тюркского
мира, который можно сформи-
ровать на базе Тюркской акаде-
мии, — сказал Касым-Жомарт
Токаев.

В завершение своей речи
Президент вновь призвал
тюркские народы к сплоченно-
сти и единству.

— Азербайджанский поэт
и уроженец этих исторических
мест Бахтияр Вагабзаде остав-
ил нам завет: «Тюрк не имеет
права враждебно относиться
к другому тюрку!» Мы чистые
слова наших предков и
демонстрируем всему миру, что
тюрки — это единокровные бра-
тья, хранящие верность своему
единству, — подчеркнул он.

В связи с переходом предсе-
дательства в ОТГ к Азербайд-
жану Глава нашего государства
пожелал Президенту Ильхаму
Алиеву больших успехов.

В ходе заседания также вы-
ступил Президент Азербайд-
жана Ильхам Алиев, Президен-
т Кыргызстана Садыр Жапаров,
Президент Турции Реджеп
Тайип Эрдоган, Президент Уз-
бекистана Шавкат Мирзиёев,
Премьер-министр Венгрии Вик-
тор Орбан, Председатель Халк
Маслахаты Туркменистана
Гурбангулы Бердымухамедов,
Генеральный секретарь ОТГ
Кубанычбек Омуралиев, главы
делегаций наблюдателей.

ALİYEV, TDT ÜLKELERİNİN AZERBAYCAN'DA ORTAK ASKERİ TATBİKAT YAPMASINI ÖNERDİ

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Türk Devletleri Teşkilatına (TDT) üye ülkelerin 2026'da Azerbaycan'da ortak askeri tatbikat yapmasını önerisinde bulundu.

Washington'da düzenlenen zirvede Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki barış anlaşmasının paraflanmasının Güney Kafkasya'yı barış mekânına dönüştüreğinin altını çizen Aliyev, "İşgali ve şehitlerimizin anısını hiçbir zaman unutmayacağız. Onların öcünü savaş meydanında aldık." ifadelerini kullandı. Ulaşım ve lojistiğin Türk devletleri için stratejik öneme sahip olduğuna dikkati çeken Aliyev, gerçekleştirilen projelerden bahsetti.

Aliyev, "Washington zirvesinde elde edilen önemli sonuçlardan biri de Zengezur Koridoru'nun açılmasıdır. Zengezur Koridoru hem Orta Koridor hem de Kuzey-Güney Koridoru kapsamında yeni ulaşım arteri ve hattı olarak önem arz ediyor" dedi.

Enerji güvenliğinin önemine değinen Aliyev, petrol ve doğal gaz hatlarıyla Hazar bölgesinin enerji kaynaklarını dünya piyasalarına ulaştırdıklarını hatırlattı.

Aliyev, işgalden kurtarılan Karabağ ve civar illerde okul ve diğer yapıları inşa eden TDT ülkelerine teşekkür etti ve bu kardeş desteğini hiçbir zaman unutmayacaklarını vurguladı.

Aliyev, Azerbaycan'ın Gebele kentinde düzenlenen TDT 12. Zirvesi'nde konuşma yaptı. TDT'nin sadece işbirliği platformu değil, ciddi jeopolitik merkezlerden biri olarak şekillendiğini söyleyen Aliyev, TDT'nin nüfuzunun uluslararası düzeyde artmasının memnuniyet verici olduğunu belirtti.

Aliyev, ortak tarih, etnik kökler, ortak millî ve manevi değerlerin Türk dünyasını bir aile gibi birleştirdiğini dile getirerek, teşkilata destek amacıyla TDT Genel Sekreterliğine 2 milyon dolar katkı yaptıklarını söyledi.

İstikrar, önemli jeopolitik konum, olumlu demografi verileri, ulaşım ve lo-

jistik alanındaki büyük olanaklar, doğal kaynaklar ve askeri alandaki artan potansiyelin TDT'yi küresel arenada önemli aktöre dönüştürdüğünü vurgulayan Aliyev, "Barış ve güvenlik günümüzde her ülkenin gelişimi için başlıca etkidir. Teşkilatımızın kurucu anlaşması Nahçıvan Anlaşması'nda barışın korunması ve güvenlik başlıca görevler arasındadır. Dünyanın karşı karşıya kaldığı güvenlik sorunları ekseninde Türk devletlerinin tek bir güç şeklinde hareket etmesi önemlidir" diye konuştu.

Güvenlik sağlanmadan gelişimin mümkün olmayacağına işaret eden Aliyev, şu değerlendirmede bulundu:

"Uluslararası hukukun temel ilkeleri-

nin kabaca ihlal edildiği bir dönemde ülkelerimiz arasında askeri ve askeri teknik alandaki işbirliği önemlidir. Bu kapsamda Azerbaycan ile Türkiye arasında derin işbirliği mevcuttur. Son 1 yılda Türkiye ile 25'ten fazla ortak tatbikat yaptık. TDT ülkeleri arasında savunma ve güvenlik alanlarında geniş işbirliklerini göz önünde bulundurarak 2026'da Azerbaycan'da TDT ülkelerinin ortak askeri tatbikat yapmasını öneriyorum."

Aliyev, askeri gücün çağdaş dünyada her ülkenin bağımsızlığının başlıca etkeni olduğunu vurgulayarak, 2. Karabağ Savaşı'nda kazanılan zaferi ve ülkenin toprak bütünlüğünün sağlanmasını hatırlattı.

TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI 12. ZİRVESİ'NDE "GEBELE BİLDİRİSİ" İMZALANDI

Azerbaycan'ın ev sahipliğinde düzenlenen TDT 12. Zirvesi, "Bölgesel Barış ve Güvenlik" temasıyla tamamlandı. Liderler, Gebele Bildirisi, TDT Plus formatı ve TÜRKSOY'un güçlendirilmesi kararlarını imzaladı.

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Devlet Başkanları Konseyi 12. Zirvesi sona erdi. Türk devletlerinin liderleri, Gebele Bildirisi, TDT Plus formatı kurulması, TÜRKSOY'un güçlendirilmesi ve geliştirilmesine dair karara imza attılar.

TDT Devlet Başkanları Konseyi 12. Zirvesi, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in ev sahipliğinde "Bölgesel Barış ve Güvenlik" temasıyla Azerbaycan'ın Gebele kentinde gerçekleştirildi.

Zirveye, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev, Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev ile TDT Genel Sekreteri Büyükelçi Kubançbek Ömüraliyev, gözlemci ülkeler olarak Macaristan

Başbakanı Viktor Orban, Türkmenistan Halk Maslahati Başkanı Gurbanguli Berdimuhamedov ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Cumhurbaşkanı Ersin Tatar katıldı.

GEBELE BİLDİRİSİ İMZALANDI

Zirvenin sonunda Türk Devletleri Teşkilatı Gebele Zirve Bildirisi ile TDT Plus formatı kurulması, TÜRKSOY'un güçlendirilmesi ve geliştirilmesine dair karara imza atıldı.

Zirvede Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Erdoğan, ortak alfabe husu-

sunda Türkiye olarak ilk adımı attıklarını belirtirken, zirveye katılan liderlere ortak alfabe ile basılmış Kırgız Türkü yazar Cengiz Aytmatov'u anlatan bir eser ile Öğüznameler hediye edildi.

DÖNEM BAŞKANLIĞI AZERBAYCAN'A GEÇTİ

Aynı zamanda Kırgızistan, TDT Dönem Başkanlığı'nı Azerbaycan'a devretti. Zirvede konuşan Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, dönem başkanlığını Azerbaycan'a devrettiklerini belirterek "Azerbaycan'ın başkanlığında teşkilatın gelişimini sür-

Kazakistan enerji ve yatırım ortaklıklarını güçlendiriyor

Kazakistan, 2-4 Ekim 2025 tarihleri arasında Astana'da düzenlenen Kazakistan Enerji Haftası 2025 ve 16. Avrasya KAZENERGY Uluslararası Forumu kapsamında enerji ve yatırım ortaklıklarını gündeme getirdi.

Ana organizatör olan KAZENERGY Derneğinin kuruluşunun 20. yıldönümü münasebetiyle Kazakistan'ın başkenti Astana'da düzenlenen 16. Av-

roturunda Kazakistan'ın ham-maddeden katma değeri yüksek sektörlerle geçen üretim ağırlığına vurgu yaparak petrolü ve doğal gazı derinlemesine işlemenin ciroyu önemli ölçüde artıracaklarını ifade etti.

Bakan Yardımcısı Kuantırov, rafine edilen petrol ürünlerinin ham petrolden on kat değerli olduğuna dikkat çekti. Söz konusu ürünlerin yakıtın yüksek teknolojlili polimerlere kadar 10 binden fazla türde ürünün üretimine katkı sağlayacağını ifade eden Kuantırov, işleme kapasitesinin genişletilmesinin petrokimya

laşmanın imzalanması da bakanların gündemindeydi.

Bakanlar, Kazakistan'ın, Tacikistan'ın ve Özbekistan'ın elektrik şebekelerinin senkronizasyonu konusunu da görüştü.

ULUSLARARASI ENERJİ PROJELERİ HAYATA GEÇİRİLECEK

Bir diğer toplantı ise KazMunayGas Genel Müdürü (CEO) Ashat Hasenov (Ashkat Khasenov) ve Eni SpA şirketinin Kuresel Doğal Kaynaklar biriminin Arama ve Üretim Müdürü

rasya KAZENERGY Uluslararası Forum'da Türkistan ve Hazar coğrafyalarındaki petrol ve doğal gaz sektörlerinin leriye yönelik planları konuşuldu. Hükümet, özel sektör ve uluslararası kuruluşlar için Kazakistan Enerji Haftası 2025 ise kritik bir etkinlik oldu.

YATIRIM VE ORTAKLIK KONULARI KONUSULDU

Kazakistan Dışişleri Bakan Yardımcısı Alibek Kuantırov, forum marjında katıldığı, "Yatırımın Ekonomisi: Devletin ve Özel Sektörün Ortaklığı" isimli

sektörüne damga vurarak Kazakistan'ın ekonomisine 80 milyar dolardan fazla katkı sağlayacağını altını çizdi.

TÜRKİSTAN VE HAZAR COĞRAFYALARI, ENERJİDE ORTAK ÇALIŞACAK

Kazakistan Enerji Bakanı Yerlan Akkencenov (Yerlan Akkenzenov) ile Tacikistan Enerji ve Su Kaynakları Bakanı Daler Cuma Şofakir (Daler Juma Shofakir), elektrikte ortaklık üzerine konuştu. Rogun Hidroelektrik Santrali'ndeki güç kaynakları üzerine bir hükümetlerarası an-

1 Ekim: Nogay Türklerinin Soykırımı Anma ve Kaygı Günü

Rus emperyalizminin ana vatanları Kafkasya'da Nogay Türklerine karşı işlediği etnik soykırım ve katliam fiillerinin yıl dönümü kaydediliyor. Nogay halkının Çarlık Rusyası'nın emperyal politikaları karşısında maruz kaldığı soykırımın bugün 242. yılı kaydediliyor.

NOGAY HALKININ KARA GÜNÜ: 1 EKİM 1783

16. yüzyıldan itibaren Nogaylar, bulundukları yerlerde göçebe halinde yaşamaktaydı. Hatta Kırım Hanı Sahap Kırıy, onların yerleşik hale geçmelerini teşvik etmişti. Zaman zaman Kırım Hanlığı'nın ve Osmanlı Devleti'nin ordusunda katılmışlardı. Yine bu dönemde Kazaklar, Kırgızlar, Karakalpaklar ile sıkı bağ-

lar kurdular. Bu döneme, Türk halklarının bazı destanlarında da Nogay Vakti (Çağı) denildi.

Ancak Nogaylar, 18. yüzyıla gelindiğinde parça parça Rus hakimiyetine geçti. İlk olarak Yedisan-Bucak Nogayları, Rus baskılarına dayanamayıp onların hakimiyetine girmek zorunda kaldı. Özellikle, 18. yüzyıl tarihine Rusya'nın yayılmacı politikalarının hayli hız kazandığı bir dönem olmuştur. Bu politikanın temelinde, Rusya'nın Karadeniz'deki konumunu güçlendirmesi yatıyordu. Bunun için Nogayların sürülmesi, esir

edilmesi değil; tamamen imha edilmesi amaçlanıyordu.

General Potemkin'in emrinde Mareşal Aleksandr Suvorov (diğer adıyla Nogay Kasabı), 1 Ekim 1783'te Nogayları kıyıma uğrattı. Bu olay neticesinde geriye kalan Nogaylar, Kafkasya'nın Karadeniz sahillerinden Kabarday topraklarına kadar uzanan Osmanlı hakimiyetindeki bölgenin idarecisi Ferah Ali Paşa ya sığınarak Osmanlı topraklarına yerleşmek istediklerini belirtti. Böylece Kafkasya çevresinde yer alan Nogay Türklerinin yerleşik hayatları başladı.

Алматыда күзгі көріктендіру және гүлзарларды қысқа дайындау жұмыстары басталды

Алматы қаласының Экология және қоршаған орта басқармасы қала аумағында күзгі маусымдық жұмыстар басталғанын хабарлады. Қазір біржылдық гүлдерді – тагетис, цинерария, бегония және петунияны жинау жүргізілуде.

Қазір біржылдық гүлдердің гүлдеу кезеңі аяқталып, сәндік келбеті солғын тартқан, қыстың суығына төтеп бере алмайды. Олардың орнына гүлзарларға қызғалдақ пиязшықтары отырғызылып, көктемде қала көшелерін түрлі-түсті әсем гүлдерімен көмкермек.

Көпжылдық өсімдіктерді де қысқы кезеңге дайындау жұмыстары жүріп жатыр: өсімдіктің жер бетіне шығып тұрған сабағы кесіліп, қыстан аман шығуы үшін топырақпен жабылып, күтім жасалып жатыр.

2025 жылы Алматы қаласында сәндік-гүлді көгалдандыру аумағы 219 639 шаршы метрге жетпек. Оның ішінде 77 386 шаршы метрі (36%) – біржылдық гүлдер, ал 142 253 шаршы метрі (64%) – көпжылдық өсімдіктер, соның ішінде өткен жылдары егілген түрлері бар.

Алматы тауларында тауға шығуды есепке алушы құрылғы орнатылды

Алматының Үлкен Алматы шыңында еліміздегі алғашқы автоматты тауға шығуды есепке алушы құрылғы орнатылды. Жоба қалалық Туризм басқармасы тарапынан туристік инфрақұрылымды дамыту және белсенді әрі экологиялық демалыс саласына цифрлық технология енгізу аясында жүзеге асырылып отыр.

Мақсат — тауға шығушылардың белсенділігін дәл есептеу. Құрылғы танымал тау бағыттарында өрлеудің санын тіркеп, келушілер статистикасын қалыптастыруға, маршруттардағы жүктемені талдауға және қауіпсіз әрі тұрақты туризм жүйесін дамытуға мүмкіндік береді.

Құрылғы ауа райының көз келген жағдайында жұмыс істейді және өрлеуді адамсыз өзі-ақ автоматты түрде есептейді. Жиналған мәліметтер туристер санын талдау, навигация жүйесін жетілдіру және таудағы қауіпсіздік деңгейін арттыру мақсатында пайдаланылады.

Қазан айының соңына дейін осындай құрылғылар Қаныш Сәтбаев (Советов) және Жастар шыңына орнатылады.

Мұндай жүйелер тау туризмі дамыған Швейцария, Австрия, Жаңа Зеландия мен Норвегия сынды елдерде көңінен қолданылады. Онда есепке алушы құрылғылар маусымдық жүктемені бақылауға, туристер санын реттеуге және табиғи экожүйелерді сақтауға көмектеседі. Алматы да осы озық тәжірибені Іле Алатауының табиғи ерекшеліктеріне бейімдеп енгізіп отыр.

Туризм басқармасы саяхатшылардан орнатылған жабдыққа ұқыпты қарауды және құрылғыны қолмен баспауын сұрайды. Бұл нақты статистикалық деректерді анықтау үшін қажет.

Алматы - Қазақстандағы Дүниежүзілік қолөнер кеңесі (World Crafts Council) World Craft City — «Дүниежүзілік қолөнер қаласы» құрметті мәртебесін алған алғашқы қала атанды. Бұл шешім мегаполистің мәдени мұраны сақтау, қолөнер дәстүрлерін дамыту және креативті экономиканы қолдау ісіндегі елеулі үлесін мойындаудың белгісі болды. Бұл туралы Алматы қаласының Туризм басқармасы хабарлады.

АЛМАТЫ РЕСМИ ТҮРДЕ WORLD CRAFT CITY МӘРТЕБЕСІН АЛДЫ

Сертификатты табыстау салтанаты 5 қазан күні Алматыда өткен ALA CRAFT 2025 халықаралық фестивалі аясында өтті. Фестивальге Қазақстаннан, Азиядан, Еуропадан, Австралия мен АҚШ-тан келген 100-ден астам шебер қатысты. Шара Орталық Азиядағы қолөнер саласындағы ең ірі мәдени алға айналды.

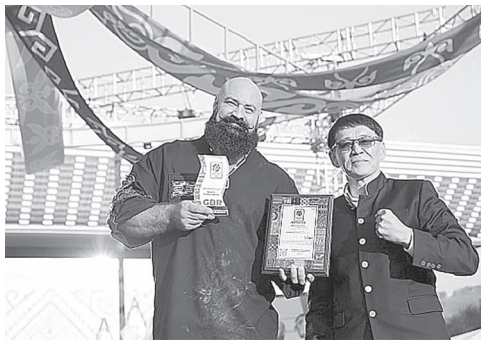
«Алматының World Craft City мәртебесін алуы — қаламыз үшін маңызды жетістік. Бұл атақ Алматының креативті индустриялар мен мәдени туризмнің орталығы ретіндегі халықаралық беделін арттырады. Сондай-ақ ол қолөнер дәстүрлерін әлемдік деңгейде насихаттауға, білім беру бағдарламаларын және шеберлерге арналған халықаралық резиденциялар жүйесін дамытуға, сондай-ақ қаланың экономикасына ықпалдасқан тұрақты қолөнер экожүйесін қалыптастыруға мүмкіндік береді», — деді Алматы қалалық Туризм басқармасының басшысы Ғалия Тоқсейітова.

Дүниежүзілік қолөнершілер кеңесінің Азия-Тынық мұхиты аймағы бойынша президенті Джуд ван дер Мервенің айтуынша, Алматының бұл мәртебені иеленуі халықаралық мәдени ынтымақтастық пен шығармашылық индустриялардың дамуына жаңа мүмкіндіктер ашады.

Фестивальдің ерекше сәті — әлемдік рекордтың орнатылуы болды: қазақстандық күш атасы, төрт дүркін әлем рекордшысы және Гиннестің рекордтар кітабының иегері Сергей Цырульников небәрі бір минутта тоғыз ат тағасын майыстырып, алдыңғы әлемдік көрсеткіштен үш еседен астам асып түсті. Бұл жетістік ресми түрде Global Book of Records кітабында тіркелді.

Алматы Орталық Азиядағы туристік және мәдени орталық ретіндегі беделін нығайта түсуде: тек 2025 жылдың алғашқы жарты жылдығында қалаға 1,14 миллион турист келіп, оның 323 мыңы — шетелдік қонақтар болды.

World Craft City мәртебесінің берілуі мен ALA CRAFT 2025 фестивалінің

өткізілуі мегаполистің креативті экономика мен мәдени

туризмді дамытудағы көшбасшылығын дәлелдейді.

Күрşад Зорлу: Түркіе, Түрк дүнясы үзүзлі ішін бүтүн gayreti ortaya koyacak

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Kürşad Zorlu, Türkiye Cumhuriyeti'nin bu yüzyılı, Türk dünyası yüzyılı yapabilmek için elden gelen bütün gayreti ortaya koymayı sürdüreceğini belirterek, "Sekiz devlet, tek millet yolculuğuna artık girdiğimizi büyük bir gururla, mutlulukla ifade etmek istiyorum" dedi.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Kürşad Zorlu, Cumhurbaşkanlığı Millet Kütphanesi'nde düzenlenen "Türkmənistan'ın Bağımsızlı-

саваша karşı karşıya bırakmak isteyen iradenin karşısında Türkiye ve Türk dünyasını olduğunu dile getiren Zorlu, "Türk dünyasının bugün geldiği nokta, gelecekte yapabilecekleri ve ortaya koyacağı vizyon, insanlığın sesi olmak, burada duruş göstermek ve hep birlikte güçlenerek büyümek anlamında büyük bir imkanı da bizlere sunmaktadır." diye konuştu.

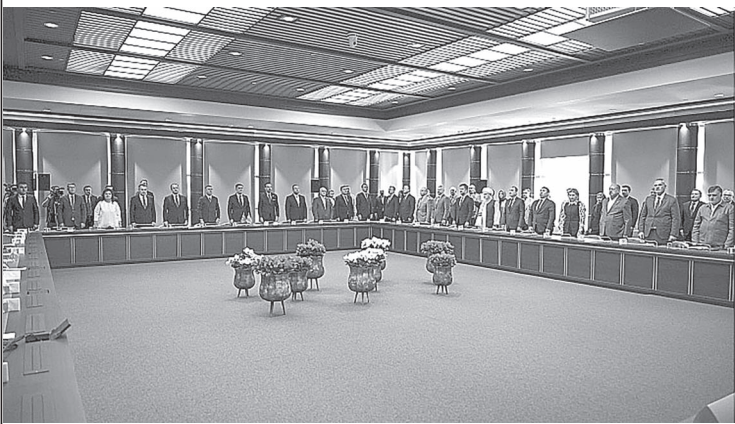
Türk dünyasının önünde çok önemli bir yüzyıl olduğuna işaret eden Zorlu, "Sayın Cumhurbaşkanımızın dediği gibi Türkiye Cumhuriyeti olarak bu yüzyılı, Türk dünyası yüzyılı yapabilmek için elimizden gelen bütün gayreti ortaya koymayı sürdüreceğiz. Sekiz devlet, tek millet yolculuğuna artık girdiğimizi büyük bir gururla, mutlulukla ifade etmek istiyorum. Çünkü bizi birleşti-

yeti ve Bakü'de Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullar açtıklarını hatırlattı.

Zorlu, gittikleri yerlerde, Türk dünyasının birbirini daha fazla tanıması, anlaması ve ziyaretlerini artırması gerektiğini müşahade ettiklerini söyledi.

"Kardeşliğimizi, birliklieliğimizi daha da güçlendireceğiz"

Amaçlarının Türkmenistan doğal gazının Azerbaycan ve Türkiye üzerinden dünya-ya bağlantısının sağlanması olduğunu belirten Zorlu, "Bu konuda Cumhurbaşkanımızın ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin tam bir kararlılığı ve iradesi söz konusudur. Yeterli koşullar oluşacak, biz kardeşliğimizi, birliklieliğimizi daha da

ğının 34. Yılında Türkmənistan-Türkiye İlişkilerinde Enerji ve Ekonomi Vizyonu" panelinde konuştu.

Dünyada önemli tarihi sınınamalar ve coğrafi kırılmaları yaşadığını belirten Zorlu, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın birkaç gündür Birleşmiş Milletler nezdinde sürdürdüğü mücadelenin ve ortaya koyduğu kararlı iradenin, tüm insanlığın bu sınınamalar karşısında yekvücut olmasına yönelik bir duruşun tecellisi olduğunu söyledi.

Dünyayı kaos, çatışma ve

güçlendireceğiz. Bunlar üzerindeki çalışmalarımızı gerçekçi ve somut adımlarla ilerletmeye devam edeceğiz." dedi.

Türkiye'de 100 binin üzerinde Türkmənistanlının yaşadığını, bunların 37 bininin öğrenci olduğu aktaran Zorlu, Yurt Dışı Türkler Başkanlığının 1992'den bu yana Türkmənistanlı öğrencilere burs sağladığını kaydetti.

Zorlu, bütün kurum ve kuruluşlarla bu süreçlerin takipçisi olduklarını, Türk dünyası kuruluşlarıyla bir koordinasyon merkezi oluşturduklarını ifade etti.

Bakan Fidan: Krizlere daha dayanıklı bir Türk dünyası ile karşı karşıya kalacağız

Dişişleri Bakanı Hakan Fidan, Türk dünyasındaki devletlerin kendini geliştirmesinin önemini vurgulayarak, "Biz şu anda devam ettiğimiz yolda ilerlediğimiz sürece inşallah dünyadaki krizlere daha dayanıklı bir Türk dünyası ile karşı karşıya kalacağız." dedi.

Bakan Hakan Fidan, Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Dişişleri Bakanları Konseyi Toplantısı için gittiği Azerbaycan'ın Gebele şehrinde Azerbaycan basınına açıklamalarda bulundu.

Dünyada çok büyük bir değişim yaşandığını ve jeo-stratejik değişimlerin her yeri etkilediği gibi Türk dünyasını da etkilediğini belirten Fidan, "Ama Türk dünyası devletler teşkilatı giderek daha da kurumsallaşması, daha koordineli hareket etmesi, bizi krizlere karşı daha dayanıklı hale getiriyor. Bu bizi hep beraber ortaya koyduğumuz kurumsal tavır." değerlendirmesinde bulundu.

Fidan, Türk dünyasındaki devletlerin kendi ekonomilerini, altyapılarını, teknolojilerini, savunma kapasitelerini, temel hizmetlerini daha da ilerletmesinin her bir devleti daha da güçlü kıldığını ifade etti.

"Her bir güçlü devlet bir araya geldiği zamanda daha güçlü bir yapı ortaya çıkıyor. Dolayısıyla, biz şu anda devam ettiğimiz yolda ilerlediğimiz sürece inşallah dünyadaki krizlere daha dayanıklı bir Türk dünyası ile karşı karşıya kalacağız." diyen Fidan, ülke liderlerinin yarın Gebele'de bu konuyu görüşeceğini aktardı.

Fidan, zirve dolayısıyla Gebele'de bulunmaktan memnuniyet duyduğunu söyleyerek, "Sayın (Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham) Aliyev'e de buradan saygılarımı iletmek istiyorum. Bakü'ye de çok geldik, bütün toplantılar Bakü'de ama Türk dünyasının güzel bir şehrinin Türk dünyasının liderlerine tanıtmak, onları burada ağırlamakta fevkalade güzel bir şey." diye konuştu.

"Bölgede istikrar oluşturmak"

Türkiye'nin dış politikasının temel ayağını oluşturan hususun "bölgede istikrar sağlamak" olduğunu vurgulayan Fidan, bunun gerçekleştirilmesi için birkaç şart bulunduğunu belirtti. Fidan, şunları kaydetti:

"Birincisi savaşlar ve çatışmaları mümkün olduğunca sakinleştirmek veya bitirmek. İkincisi, ekonomik işbirliğini eşit bir şekilde geliştirmek ki, herkes refahtan istifade etsin. Üçüncüsü, ilişkileri ve bölgesel yapıları kurumsallaştırmak, daha devam ettirilebilir bir hale getirmek. Bu perspektifle biz bölgemizde çalışıyoruz. Türk dünyasıyla da olan ilişkilerimizde ve Türk dünyasıyla yaptığımız bölgesel çalışmalarda bunu görüyorsunuz."

Türkiye'nin ortaya koyduğu çabanın hep bu yönde olduğunu belirten Fidan, "Biz Türkiye'nin bölgesel gücünü, itibarını ve liderliğini bölgeye istikrar getirmek için kullanıyoruz. Maalesef, önceki dönemlerde, dünyamızdaki temel ilişki algısı ya rekabet ya hakimiyet ya teslimiyetti. Şimdi biz bundan çıkıp aslında işbirliğini, istikrarı daha insani daha ahlaki ama herkesin faydasına olan dış politikayı kendimize politika edindik. Bununla da yolumuza devam ediyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

Türkiye'nin Astana Büyükelçisi: Orta Koridor, önemli bir ticaret güzergahı haline gelebilir

Türkiye'nin Astana Büyükelçisi Mustafa Kapucu, Türkiye'den Kafkaslar'a, oradan Hazar Denizi üzerinden Kazakistan'a ve devamında Orta Asya ile Çin'e uzanan Orta Koridor'un, yakın gelecekte önemli bir ticaret güzergahı haline gelebileceğini söyledi.

tiğini dile getiren Kapucu, Orta Koridor'un sürdürülebilirliği için bölgesel güvenliğin ve istikrarın önemini vurguladı.

sağladığını belirten Kapucu, "Orta Koridor, yakın gelecekte önemli bir ticaret güzergahı haline gelebilir" dedi.

Kapucu, Orta Koridor'un önemli geçiş güzergahı olan Hazar Denizi'nin liman altyapısının güçlendirilmesinin önemine dikkati çekerek, bu bağlamda yatırımcı şirketler için gerekli koşulların oluşturulması gerektiğini kaydetti.

Son dönemde Batı ile Doğu'yu birbirine bağlamasıyla rolünü artıran Orta Koridor'un ABD, Rusya ve Avrupa Birliği gibi küresel güçler arasında yeni bir uluslararası rekabete yol aç-

Türkçe Moldova'da ders olarak okutulmaya başlandı

Türkçe, Moldova-Komrat Devlet Üniversitesi Fakültelerinde ders olarak okutulmaya başlandı.

Moldova-Komrat Devlet Üniversitesi bünyesinde, Türk dili ve edebiyatı bilimsel yöntemlerle öğrencilere aktarmak, yüksek lisans ve doktora öğrencileri yetiştirmek ve Moldova ile Türkiye arasındaki eğitim diplomasisine katkı sunmak amacıyla kurulan Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, faaliyetlerini sürdürüyor.

Bu çerçevede, üniversitenin Ekonomi, Hukuk, Millî Kültür ve Tarım Fakülteleri bünyesinde

de 2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar döneminden itibaren haftada 3 saat olarak yürütülmesi kararlaştırılan seçmeli Türkçe dersleri, 28 Mart 2024 tarihli senato kararıyla onaylandı.

Alınan karar doğrultusunda, 2025-2026 Eğitim-Öğretim Yılında başlatılan derslerin ilk açılış dersi 30 Eylül 2025 tarihinde üniversite bünyesinde TİKA tarafından teftişatı yapılan Hamdullah Suphi Tanrıöver Sınıfı'nda yapıldı.

Açılış törenine Rektör Doç. Dr. Serghei Zaharia, Rektör Yardımcısı Doç. Dr. Svetlana Ghenova, Türkiye Cumhuriyeti Moldova-Kişinev Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği nezdinde Moldova-Komrat Devlet Üniversitesinin Uluslararası İliş-

kiler ve Türkiye Koordinatörü Dr. Öğr. Üyesi Kudret Safa Gümüş ve Moldova-Komrat Yunus Emre Türk Kültür Merkezi Sekreteri Larisa Ceachir katıldı.

Etkinlik kapsamında, Moldova-Komrat Yunus Emre Türk Kültür Merkezine, merkez dışındaki kurumlarda kullanılmak üzere Ankara-Yunus Emre Enstitüsü tarafından hibe edilen A1 düzeyindeki Türkçe öğretim setleri, Rektör Doç. Dr. Serghei Zaharia tarafından öğrencilere takdim edildi.

Bu gelişme, Moldova-Komrat Devlet Üniversitesi'nde Türkiye'de çalışmalarını daha da güçlenmesine ve Türkiye ile Moldova arasındaki akademik ve kültürel iş birliğinin derinleşmesine önemli katkı sağlıyor.

Akbaş'tan Ahıska Türkleri'nin dramını anlatan roman

Alanya Belediye Başkan Yardımcısı Abdullah Akbaş'ın kaleme aldığı Ahıska Türkleri'nin sürgün dramını konu alan "Gurbette Kalan Sevdâ" romanı çıktı. Yeni kitabının imza günü, yarın "Okumak Yeşertir" temasıyla düzenlenen 7. Alanya Kitap Fuarı'nda yapılacak. Akbaş tüm Alanya halkını imza gününe davet etti

ALANYA Belediye Başkan Yardımcısı ve yazar Abdullah Akbaş'ın kaleme aldığı "Gurbette Kalan Sevdâ" isimli roman, raf-lardaki yerini aldı. Akbaş'ın yeni kitabının imza günü, "Okumak Yeşertir" temasıyla düzenlenen 7. Alanya Kitap Fuarı'nda yarın kitapseverlerle buluşacak. Dim TV'ye özel açıklamalarda bulunan Akbaş, romanında Ahıska Türkleri'nin sürgünlerle yoğrulmuş acı dolu hikâyesini anlattığını belirtti. Akbaş, "Mazlum bir halkın unutulmaz hikâyesidir bu. Ahıska Türklerinin sürgünlerle

yoğrulmuş acı dolu serüveni, tarihi belgelerden ve gerçek yaşam öykülerinden esinlenerek kaleme aldım. Bu roman, sadece bir milletin dramını değil; aynı zamanda insanlığın ortak vicdanında yankılanan bir feryadı dile getiriyor. Burada Rusların vefasızlığını ve sözüm ona milletlere özgürlük vadiyle ortaya çıkan, ancak sadece bir kandırmacadan ibaret olduğu anlaşılan komünizm diktatöryasının acımasızlığını; vahim örnekleriyle ve ürpertici sahneleriyle okuyacaksınız. Bu kitap, akıl almaz anları bizzat yaşamış ve acılara düşer olmuş, bugün hâlâ aramızda yaşayan o mazlum tanıkların romanıdır. Okudukça siz de onlarla birlikte bu anlara tanıklık edeceksiniz. İkinci Dünya Savaşı'nın müsebbiplerinden biri olan Stalin döneminde yaklaşık 80 milyon insanın hayatını kaybettiği belirtilmektedir. En küçük muhalifleri bile ortadan kaldırmaktan ya da Sibirya'ya ölüm sürgününe göndermekten asla geri durmayan Stalin'in zulmüne uğrayan milletlerden biri de Ahıska Türkleridir. Ahıska Türkleri, sadece Türk dünyasının değil, bütün insanlık âleminin en mazlum ve mağdur edilmiş milletlerinden biridir. Stalin'in 1953'teki ölümünden sonra sürgün edilen toplulukların bir kısmı yurtlarına dönebilmiş olsa da Ahıska Türklerinin sürgün hayatı hâlen devam etmektedir. Bugün başta ABD ve Rusya olmak üzere, eski Sovyet coğrafyasına dağılmış bir şekilde varlık mücadelesi vermektedirler. Tarihi belgelerden ve gerçek bir hayat hikâyesinden esinlenerek kaleme aldığım bu romanda; bazen hüznülenecek, bazen gözyaşlarınıza hakim olamayacaksınız. Zor şartlar altında yaşanan çaresizlikler, dramlar, travmalar, hayal kırıklıkları ve kelimelerle tarif edilemez güç anlar karşısında derinden sarsılacaksınız. Tarihi roman türünü sevenler için bir başucu eseri olacak bu kitabı tavsiye ediyorum. Yarın yapılacak olan imza gününe tüm Alanya halkını bekliyorum" dedi.

Dünya Ahıskalı Türkler Birliği (DATÜB) heyeti, Türkiye'nin Bakü Büyükelçisi Prof. Dr. Birol Akgün'ü makamında ziyaret etti

Ziyarete DATÜB Genel Sekreteri Fuat Uçar, Azerbaycan Temsilcisi Halid Halilov, Ahıska Gazetesi ve Türk Birliği Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Rövsen Mehmetoğlu ile Azerbaycan Milli Kahramanı Şehit İskender Aznaurov'un eşi Gülhanım Aznaurova katıldı.

Genel Sekreter Fuat Uçar, DATÜB Genel Başkanı Ziyatdin Kassanov'un selamlarını Büyükelçi Akgün'e ileterek, Birliğin faaliyetleri hakkında bilgi verdi. Ayrıca, Prof. Dr. Birol Akgün'ün Maarif Vakfı Başkanlığı döneminde Almatı/Talgar Lisesi'ne verdiği destekler için teşekkür edildi.

Heyet, Büyükelçi Akgün'e yeni görevinde başarılar dileyerek, Azerbaycan'da yaşayan Ahıskalı Türklerle göstermiş olduğu özel ilgi ve yakın alakadan dolayı şükranlarını sundu.

Dünya Ahıskalı Türkler Birliği (DATÜB) heyeti Azerbaycan'da bir dizi anlamlı ziyaret gerçekleştirdi

Ziyaretlerde DATÜB Genel Sekreteri Fuat Uçar, Azerbaycan Temsilcisi Halid Halilov, Kadın Kolları Başkanı Refika Muhammedgil, Ahıska Gazetesi ve Türk Birliği Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Rövsen Mehmetoğlu ve Genel Sekreter Yardımcısı Medine Aznavur yer aldı.

Heyet ilk olarak Bakı'nın Hatai Rayonu İcra Başkanı Yardımcısı Penah İmanov'u makamında ziyaret etti. Ardından aynı rayonda, Ahıskalı Türklerin guru-ru olan kahraman şehidimiz İskender Aznaurov'un adının verildiği sokak, şehidimizin ailesiyle birlikte ziyaret edildi. Daha sonra Şehitler Hiyabannına geçen heyet, Azerbaycan'ın bağımsızlığı uğruna canını feda eden Şehit İskender Aznaurov'un mezarı başında dualar ederek minnetlerini sundu.

DATÜB heyeti ayrıca, Türk dünyasının cesur sesi, Azerbaycan'ın unutulmaz milletvekili Merhume Ganire Paşayeva'nın kabrini de ziyaret etti. Paşayeva, samimiyeti, mücadeleci ruhu ve Türk milletine olan bağlılığıyla hafızalarda yaşama devam ediyor.

Dünya Ahıskalı Türkler Birliği (DATÜB) heyeti, Azerbaycan'ın Milli Kahramanı İsgender Aznavur'un aile üyeleri ile birlikte Şemkir Rayon İcra Hakimiyeti Başkanı Reşad Tagiyev'i ziyaret etti

Heyette Genel Sekreter Fuat Uçar, Genel Sekreter Yardımcısı Medine Aznavur, Kadın Kolları Başkanı Refika Muhammedgil ve DATÜB Azerbaycan Gence Temsilcisi Ali Gurbanov yer aldı.

Ziyarete Ahıska Türklerinin Azerbaycan'daki yeri, yürütülen sosyal projeler ve tarihi-manevi bağlar ele alındı. Reşad Tagiyev, Ahıskalı Türklerin tarih boyunca karşılaştıkları zorluklara rağmen milli kimliklerini ve kültürel değerlerini koruduklarını ve Azerbaycan devletine her zaman onların yanında olduğunu vurguladı.

DATÜB Genel Sekreteri Fuat Uçar, Ahıskalı Türklerin Azerbaycan'ı daima kendi vatani olarak gördüklerini, Karabağ uğrunda 92 şehit verdiklerini hatırlatarak şehitlere verdikleri değer ve Azerbaycan devletine ve halkına gösterilen yakın ilgi için teşekkürlerini iletti.

Milli Kahraman İsgender Aznavur'un aile üyeleri, kendilerine gösterilen ilgi ve destekten dolayı Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev başta olmak üzere devlet yöneticilerine şükranlarını sundular.

Dünya Ahıskalı Türkler Birliği olarak, Şemkir yönetimine nazik kabul ve gösterdikleri misafirperverlik için teşekkür eder, Azerbaycan Türkleri ile Ahıskalı Türklerin aynı milletin ayrılmaz parçaları olduğunu bir kez daha vurgular, devletin ve halkın Ahıskalı Türklerle gösterdiği yakın ilgi ve destek için teşekkür ederiz.

#AhıskaTürkleri #Azerbaycan #DATÜB

ГАЗИ УНИВЕРСИТЕТІНІҢ ӨКІЛДЕРІ ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫНДА

Түркия мен Қазақстан арасындағы мәдени және экономикалық байланыс нығаюуда.

Екі мемлекет арасындағы қарым-қатынас ресми түрде 1991 жылы Қазақстан тәуелсіздік алғаннан кейін орнатылды.

Өзбекәлі Жәнібеков Атындағы Оңтүстік Қазақстан Педагогикалық Университеті Шымкент қаласының орталығында, А.Байтұрсынов көшесінде орналасқан. Университет 1937 жылдан бері жұмыс істейді. Бір ғасырға жуық уақыт ішінде ол көптеген жетістіктерге жетіп, мыңдаған студенттерді дайындады. Қазіргі уақытта түлектер Қазақстанда және шетелде жұмыс істеуде.

Түркия Республикасының астанасы Анкарада орналасқан Гази университеті Түркиядағы ең көне және ең беделді университеттердің бірі болып табылады. 1926 жылы негізі қаланған ол еліміздегі жоғары білім мен ғылыми зерттеулердің маңызды орталығына айналды. Гази университеті медициналық білім беруді қоса алғанда кең ауқымды бағдарламаларды ұсынады және білім берудің жоғары сапасы мен тамаша беделінің арқасында әлемнің түпкір-түпкірінен студенттерді тартады. Мұнда ғы-

Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университетіне ресми сапары барысында өзара ынтымақтастық туралы, «Erasmus» бағдарламасы бойынша өзара серіктестік туралы институтаралық келісімшартқа қол қойған. Соның нәтижесінде жоғары білім мен ғылым саласын-

бұрынғы басқарма төрағасы-ректордың уақытша міндетін атқарушы Гүлжан Сүгірбаева мен Гази университетінің ректоры, профессор, доктор Уғур Унал қатысты.

Жиында Ө.Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университетінің тарапынан универ-

Түркия - еліміздің тәуелсіздігін мойындаған алғашқы елдердің бірі.

Түркия мен Қазақстан халықаралық ұйымдарда, атап айтқанда БҰҰ, Ислам ынтымақтастығы ұйымы, және Түркі мемлекеттері ұйымы сияқты платформаларда тығыз ынтымақтастыққа жұмыс істейді.

Жақын арада Түркияның Гази университетінен филиалдың жұмысын тиімді ұйымдастыру мақсатында ресми делегация келді. Делегация құрамында Гази университетінің Ректоры профессор, доктор Уур Унал, Академиялық мәселелер бойынша проректоры профессор, доктор Неждет Хайта, педагогика факультетінің деканы профессор, доктор Билал Гунеш, аппарат басшысы – Мурат Түнчбилек бар.

Қадірменді қонақтарды Түркия Республикасының Түркістан облысы мен Шымкент қаласының құрметті бас консулы, Шымкент қаласы «Ахыска» ТЭМО төрағасы Асанов Латипша Каймаханұлы құшақ жая қарсы алды.

Екі ел арасындағы экономикалық байланыстар да өте белсенді. Қазақстан Түркия үшін маңызды сауда серіктесі болса, ал Түркия Қазақстанға инвестиция салуда

көшбасшылардың бірі. Түркия компаниялары елімізде құрылыс, энергетика, ауыл шаруашылығы және қызмет көрсету салаларында белсенді жұмыс істейді. Мәдениет саласында екі ел арасындағы байланыстар терең. Қазақстанда түрік мәдени орталықтары жұмыс істесе, Түркияда қазақ мәдениеті мен тарихын насихаттайтын орталықтар бар. Сонымен қатар, білім беру саласында да бірқатар жобалар жүзеге асырылуда. Қазақстандық студенттер Түркияда білім алып, тәжірибе жинақтауда.

Түркі халықтарының тарихи және мәдени байланыстары да қос мемлекет арасындағы достықтың негізін құрайды. Келген қонақтар Түркия Республикасының Түркістан облысы мен Шымкент қаласының құрметті бас консулдығы жанына қойылған Анадолудағы түрік тілі мен әдебиетінің және сопылық ойшылдықтың ең ірі өкілі Түрік ойшылы, ақын Юнус Эмренің мүсінін зиярат етіп, суретке түсті.

Түркияның Гази университетінен филиалдың жұмысын тиімді ұйымдастыру мақсатында ресми делегация кезекті кездесуін Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университетімен жалғастырды.

манитарлық, жаратылыстану ғылымдары, медицина және тағы басқа бағыттар бойынша білікті мамандар даярланады.

Екі университет арасындағы өзара ынтымақтастық 2021 жылы 13 қазанда бастау алған. Гази университетінің бұрынғы ректоры, профессор Мұса Иылдыздың

дағы бірқатар бастамаға жол ашылды.

Тарихи құжатқа қол қою рәсіміне еліміздің Ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбек, Түркия мемлекетінің Жоғары білім кеңесінің төрағасы профессор, доктор Ервол Өзвар, Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан пе-

ситеттің басқарма төрағасы-ректордың уақытша міндетін атқарушы Әлібек Нұрбайұлы Нұртаев, Ө. Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университетінің Басқарма мүшесі — Ғылыми жұмыстар және инновациялар

жөніндегі проректор Е.Р. Керімбеков, Ө. Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университетінің Басқарма төрағасының орынбасары — оқу ісі жөніндегі проректор Исабек Баршағұл Қашыңқызы, Түркия Республикасының Түркістан облысы мен Шымкент қаласының құрметті бас консулы, Шымкент қаласы «Ахыска» ТЭМО төрағасы Асанов Латипша Каймаханұлы сынды лауазымды тұлғалар қатысты.

Қазақстан мен Түркия арасындағы білім мен ғылым саласындағы стратегиялық әріптестік жаңа деңгейге көтерілді.

Екі мемлекеттің ынтымақтастығы - елдер мен олардың халықтарының рухани жақындағының айқын мысалы. Түркия мен Қазақстан-Еуразияның екі түркі қанаты. Түркі дүниесінің екі ірі мемлекеті ретінде Қазақстан мен Түркияның бірлесіп атқарар істері мол. Біз екіжақты және көпжақты негізде өз мүмкіндігімізді толық

қолдануға тиіспіз. Түркілік өркениет әлемде тек озық мәдениетімен ғана емес, экономикалық қуатымен де ерекшеленуге тиіс. Екіжақты байланыстарымызды одан әрі жандандыру жолында біздің алдымызда атқарар істер көп.

**Шымкент қаласы
«Ахыска» ТЭМО
аумақтық тілшісі,
Асапаша Гулалулы
ҚҰРБАНОВ**

Природа и люди

СОХРАНИТЕ ПОЛЯНЕ ЦВЕТОВ

Растение — это не только продукты питания, лекарственные средства, красители, строительный материал. Прежде всего, это гигантская зеленая лаборатория, производящая необходимый для нас кислород.

Почему-то считается, если попал на глаза красивый цветок, значит его следует сорвать. И часто можно видеть, как после отдыха на природе везут горожане целые снопы растений. И не хотят люди понять, что уничтожают красоту. А сколько полян лишаются своей первозданной красоты... И беда не только в этом: из леса, с луга уносятся люди не просто красоту, но и миллионы зачатков новых растений, ведь собранные для букета цветы не дадут семена. А срываем мы самые красивые, самые крупные из них. Так сам человек обрекает многие виды растений.

Кто из нас задумывается над тем, почему растения дают много семян? Не потому ли, что лишь незначительная толика их попадает в благоприятные условия, прорастает, дает новые цветы. Чтобы сформировалось взрослое, способное к цветению растение, например, ландыш, необходимо, как минимум, 7-8 лет. Чудесная орхидея «Венерин башмачок» зацветает лишь на 18-м году жизни.

Каждый сорванный стебелек — это чувствительный удар по всей популяции того или иного вида, всей сбалансированной экосистеме, где то или иное растение играло определенную, отведенную лишь ему персональную роль в жизни фитоценозов, являясь незаменимым компонентом сложного механизма, изъятие которого не может не отразиться на общем состоянии растительных сообществ. Сегодня многим видам угрожает серьезная опасность. Это о ней сигнализируют страницы «Красных книг». Причина пагубного воздействия на дикорастущую флору известна: наша просчеты, неадекватность в хозяйственной деятельности. Трудно сейчас найти место, где не побывала нога человека. Значит, и антропогенное воздействие увеличивается. Есть такой термин — рекреационная нагрузка на лес.

Это означает, что для определенных групп лесов существует допустимая норма количества пребывающих в них людей. Повышение ее ведет к вытаптыванию травяного покрова, уплотнению грунта, ухудшению водного, минерального и воздушного питания корней, иному неблагоприятному воздействию. Сегодня же рекреационная нагрузка все чаще повышается во много раз, особенно в пригородных зонах отдыха. Вот где необходимо понимание каждым отдыхающим законов жизни природы. Самое простое правило — не трогать, оставить в покое цветы, кустики, деревца, муравейники, гнезда, лесные норы. В этом и проявится твоя доброта к братьям нашим меньшим, твое внимательное отношение к их нуждам и заботам. Потому что в природе каждая травка вносит свою лепту, бескорыстно работает на нас.

Растения играют огромную роль в кругообороте веществ на земле: кормят животных, поддерживают жизнедеятельность других организмов. Без растений исчезла бы жизнь на нашей планете. И не следует забывать, что мы познали лишь малую часть тайн природы. Например, растение, которое сейчас считается бесполезным, в недалеком будущем может понадобиться для получения новых видов пищи, высокоурожайных сортов сельскохозяйственных культур, эффективных лекарственных средств, ценного сырья для промышленности.

Так что все виды животных и растений имеют потенциальную экономическую ценность. Возможность их использования настолько непредсказуема, что было бы величайшей глупостью дать вымереть виду растений или животных только потому, что мы сегодня не знаем их пользы. Так записано во «Всемирной стратегии охраны природы» — документе для всех государств мира, который обсуждался на XIV ассамблее международного союза охраны природы в Ашхабаде в 1978 году. Поэтому, чтобы не совершить такой глупости, необходимо знать растительный мир, его особенности, свойства, полезные качества. И тщательно оберегать каждую травку...

**Латифша АЛИЕВ,
кандидат биологических наук**

МАВЛИД В ТУЗДЫБАСТАУ

Недавно в ресторане «Алатау ресорт» села Туздыбастау Талгарского района Алматинской области состоялось мероприятие, посвященное мусульманскому празднику Мавлид. Праздник был организован семьей Агададиевых с приглашением гостей — в количестве более 250 человек.

В этот вечер односельчане и родственники Асанпаша-бея за щедрым дастарханом не просто общались, но и повышали религиозную грамотность. Мавлид (или Маулид) — это праздник в исламе, посвященный дню рождения пророка Мухаммеда. В этот день мусульмане выражают радость по поводу рождения пророка, благодарят Аллаха, читают Коран, слушают проповеди о его жизни, совершают благотворительные дела и раздают милостыню. Празднование Мавлида проходит 12-го числа третьего месяца мусульманского календаря.

Как известно Асанпаша Агададиев — общительный человек, никогда не отделяется от других, хочет, чтобы соседи были сплоченными между собой. В общении с людьми он всегда открыт и доброжелателен, в каждом человеке видит что-то хорошее, особенное, присущее ему качество. Соседи у его семьи самых разных национальностей: и казахи, и уйгуры, и русские, и со всеми он в прекрасных отношениях. А своим детям Асанпаша Агададиев старается прививать лучшее, — прежде всего, качества, нужные для того, чтобы не терять связь с традициями предков. Сам всю жизнь хранит в сердце память об отце. По словам матери, отец обладал сильной волей, честностью, благородной и доброй душой. Прадед Байрам был козином одного поселка, пользовался уважением у каждого жителя.

В духе предков воспитаны и дети семьи Агададиевых.

Кальбинур
ХОШНАЗАРОВА

ПРОВИНЦИЯ АХЫСКА, ОБЛАСТЬ ХЕРТВИСИ НАЛОГОВАЯ КНИГА НАСЕЛЕНИЯ, 1850 ГОД

Продолжение. Начало в предыдущих номерах.

1 ноября 1944 года было объявлено военное положение в пяти районах, откуда должно было быть депортировано население, и они были окружены солдатами. В ночь с 14-го на 15 ноября они дали населению всего два часа на сборы и приказали взять с собой еду на три дня.

28 ноября Л. Берия проинформировал Сталина о полном выполнении решения Государственного комитета обороны. Среди причин переселения были такие домыслы, как родство с турецким народом, склонность к миграции, партизанские операции и шпионаж. С 15-го по 18 ноября были сосланы 91095 человек из 220 деревень с районов Ахыска, Адиген, Ахалкалаки, Аспиндаза и Богдановки, а также некоторые хемшинов из Аджарии с 25 по 26 ноября.

Переселение на этом не закончилось. В отчете Л. Берия за декабрь 1944 года указывалось, что 92307 человек (18923 мужчины, 27399 женщин, 45085 детей в возрасте до 16 лет) были перемещены. 53163 человека были депортированы в Узбекистан, 28598 — в Казахстан и 10545 — в Киргизию.

Вернувшихся с войны также переселили

8 января 1945 года было опубликовано постановление правительства СССР о правовом статусе выселки. Согласно этому решению, все люди старше 16 лет должны были каждые 15 дней приходить в отделение военного положения и регистрироваться. Произвольный выезд ссыльных с мест проживания считался преступлением и наказывался. Нарушивших запрет на военное положение задерживали на пять суток. В зависимости от тяжести преступления депортированные были оштрафованы на крупные суммы денег или были сосланы вместе с семьями в Сибирь на 25 лет. Тысячи ахыскинцев погибли в пути при переселении. По оценкам, более 000 турукахыска погибли от холода, голода и болезней во время переселения. Согласно официальной статистике МВД СССР, в тысячу турок, курдов и хемшинов (около 1944–1956 годах погибли 28. Среди тех, кто не смог приспособиться к новому жилищному пространству, бежали. Большинство из 2310 человек, бежавших в период с 1945 по 1948 год, были арестованы и сурово наказаны. Многие из них были молодыми.

По решению Советского правительства, дети депортированных семей должны были учиться только на русском языке, а те, кто хотел учиться в вузе, должны были

учиться на русском языке в вузах республики, где они проживали. Постановлением Верховного Президиума Госкомстата от 28 апреля 1956 года были отменены правила и положения, регулирующие свободу передвижения турок, карапаков, курдов и хемшинов, депортированных из Грузии. Однако они еще не были полностью оправданы и не могли вернуться туда, где жили до переселения. При депортации им не было возвращено их имущество, все было изъято. Осенью 1956 года туркиахыска боролись за восстановление своих прав и разрешение вернуться на родину. Наиболее активными среди них были турки и население карапаков. 3 августа 1957 года, когда группа турок прибыла в Москву, чтобы ходатайствовать перед первым секретарем ЦК Коммунистической партии СССР Хрущевым азербайджанское руководство пригласило ахыскинских турок в Азербайджан. 31 октября года Указом Президиума Верховного Совета СССР депортированные азербайджанцы были оправданы. Дело в том, что этническая принадлежность 24304 из тех, кто был переселен из Ахыски в 1944 году, была зарегистрирована как азербайджанская. Хотя этим лицам попрежнему было запрещено возвращаться в Грузию, им разрешили вернуться в Азербайджан. Однако власти Узбекистана не хотели, чтобы эти трудолюбивые люди уезжали из республики. После шести месяцев консультаций и переговоров между первым секретарем ЦК Компартии Азербайджана И. Мустафаевым и Н. Хрущевым туркам-ахыска было разрешено приехать в Азербайджан. 4 августа 1958 года правительство Азербайджана создало специальный отдел по делам иммигрантов.

Приехавшие в Саатлинский район турки основали колхоз под названием «Адыген». Позже в том же районе был основан другой колхоз под названием «Вархан», а в районе Сабирбад был основан колхоз под названием «Ахыска». В период с 1958 по 1961 год более 10000 турукахыска иммигрировали в Азербайджан. Помимо Саатлинского и Сабирбадского районов туркиахыска также селились в Хачмазском и Губинском районах. Несмотря на призывы СССР, правительство СССР, вернувшееся к теме в 1964 году, все же не разрешило им вернуться на родину.

Провозглашенный Горбачевым пришедшим к власти в 1985 году курс на «открытость» и «реконструкцию» пробудил луч надежды в сердцах турок-ахыска, которые хотели вернуться на родину. По статистике 1989 года, из 207 ахыскинцев, про-

живавших в СССР, более половины — проживали в Узбекистане. К тому же они были самыми активными. Однако враждебное мусульманам центральное правительство во главе с Горбачевым снова начало преследование турок-ахыска. Руками спецслужб они начали грабить их дома, убивать мирных жителей турукахыска и терроризировать их. В результате беспорядков человек погибли, более 2000 человек получили ранения. 74 ахыскинцев были вынуждены покинуть Узбекистан, где они жили, работы и строили свои дома в течение 45 лет. 17500 человек отправились в Казахстан, человек — в Россию, а более 40 турок-ахыска нашли убежище в Азербайджане.

По данным исследователей, в 1998 году в республиках бывшего СССР 100-130 тысяч ахыскинцев проживало в Азербайджане, 6570 тысяч — в России, тысяч — в Казахстане, 30 тысяч — в Киргизии, 1015 тысяч — в Узбекистане, 7 тысяч — в Украине. В общей сложности численность населения турукахыска составляла 350 тысяч человек.

По мнению некоторых авторов, Ахыска связана со словом «АкСака» в «Китаби Деде Коркут» и означает «Белый замок». Это выражается как «Ахыска» «Ахыркыска» Ахыккелек, Ак Сика на языке народов, близких к этому региону.

Грузины также используют его имя как «Ахалсикхе», что означает «Белый замок».

Посетивший это место в 1578–1582 годах османский историк Гелиболулу Мустафа Али Челеби, назвал сегодняшнюю Ахыску «Аггородом» «Белым городом», известным как Ахыккелек (Ахалкалаки). Это очень ценная информация, так как он упомянул этот город напрямую как «АхШехир» «Белый город». В XII и XIII веках не менее 300350 тысяч кыпчаков переселились на земли нынешнего района Борчалы и старого Ахыскинского Пашалыка. В XIX веках на востоке и юге Грузии проживало более 100 тысяч тюркогузов. Видимо, поэтому грузинские летописцы делят и представляют Грузию в двух частях: «Картвелоба» (сама Грузия) и «Диди Туркоба» (Большой Туркестан). Учитывая, что слово «деревня» в обоих словах имеет тюркское происхождение, то можно получить представление о силе и влиянии тюркского элемента в Грузии.

Во время правления великого правителя Хулагуи-дод Газан хана (1295–1305) ислам стал государственной религией после 75 лет угнетения, и кыпчаки, живущие в Грузии, начали компактно принимать ислам.

С начала XIV века земли Ахыскинского Пашалыка (грузины называли этот регион Самцхе) неоднократно подвергались нападениям со стороны Эмира Тимура, Караююну и Акююну, и тюркский элемент в регионе усилился. В конце похода правителя Караююну Кара Юсуфа в 1413 году главный город Самцхе — Ахалцихе, в источниках восточных писателей сначала назывался как Ак сыка (Белый город), а затем Ахыска.

Тюркский этнический элемент был настолько силен, что местных правителей уже называли «атабеками» (в том числе и в грузинских источниках).

В последние годы правления Атабея Арбуга (1444–1451) здесь прекратилось 145-летнее владычество грузинских царей, и этот регион в грузинских источниках стал называться «Самцхе Саатабега» (Атабекство Самцхе).

В начале века Грузия была разделена на царства Картли, Кахети, Имерети и Самцхе и вернулась на арену длительных войн между Сефевидами и Османами.

Во время следующей Осман-Сефевидской войны, которая началась в 1578 году, Самцхе был завоеван Османами, и его правление было признано Стамбульским договором 1590 года. Однако Сефевиды начали войну за Самцхе и вернули его новым договором, подписанным в 1612 году. Однако в 1616 году Османы начали войну, и в 1619 году Сефевиды признали, что это место принадлежит Османской империи. Ахыскинские земли неоднократно переходили из рук в руки, но Мурад в 1635 году завоевал это место, и Ахыска перешла к Османам в 1639 году по Касри-Ширинскому мирному договору Касри-Ширинский мир положил конец войнам между Османами и Сефевидами, которые длились более ста лет, и в жизни турукахыска началась османский период.

Приход тюркских племен на ахыскинские земли продолжался в веках. Имена переселившихся сюда тюркских племен широко отражены в местной топонимике.

Курдские племена, зарегистрированные на ахыскинских землях, пришли сюда в XV–XVII веках.

Османский период сыграл решающую роль в формировании тюрк в этом регионе как единого этноса. В этот период в основном грузинская знать обратилась в ислам и стали турками. По словам грузинского историка и географа XVIII века князя Вахушти Багратиони, османы, завоевавшие Ахыска, изначально не требовали отказа от христианства после смерти Манучара, последнего христианского атабека Самцхе.

Незир АХМЕДЛИ

Продолжение следует

Kazakistan Samruk-Kazina Ulusal Varlık Fonu yapay zekâ modelini tanıttı

Samruk-Kazina Ulusal Varlık Fonu, yapay sinir ağları (SKAI) teknolojisini kullanarak bir yapay zekâ modeli üretti.

Kazakistan'da Samruk-Kazina Ulusal Varlık Fonu, yapay sinir ağları (SKAI) teknolojisini kullanarak bir yapay zekâ modeli üretti. Samruk-Kazina Invest firmasına bağlı olan ulusal varlık fonu tarafından yapılan basın açıklamasında SKAI sistemiyle yapay zekânın ve insan beyninin karar verme teknolojisini birleştirerek kurumsal hayatta çığır açtığını ifade edildi.

Yönetim Kurulu Başkanı Nurlan Jakupov (Nurlan Zhakupov), "Yapay zekâ temelli sinir ağları sistemini Yönetim Kurulumuza dâhil ederek yepyeni bir sayfa açtık. Artık insan beyni ile teknoloji birlikte kararlar alacak, dijitalleşme ise yönetim anlayışımızın bir parçası haline gelecek." ifadelerini kullandı.

SİSTEM, YÖNETİM KURULUNUN KARARLARINI ETKİLİYOR

Etkin kararlar almak ve açık iletişimi geliştirme üzere üretilen ve Samruk-Kazina'nın yarardığı yapay sinir ağları sistemi, 2008 yılından bugüne yönetim kurulunun aldığı kararları ve diğer kurumsal verileri analiz ederek yönetim kurulu üyelerine veri temelli geri bildirimler yaparak gerçekleştirdikleri seçimlerin stratejisini belirleyen etkenlerden biri oldu. Güvenlik merkezli bağımsız sistem, Kazakhtelecom isimli portföy yönetim şirketine bağlı AlFarabium-2 süper bilgisayarlarıyla çalıştığı, verileri Kazakistan'ın dışına sızmasını engellediği, yüksek performanslı bilişim teknolojisiyle de hız ve güvenli bir ortam sağladığı belirtildi.

Sistemin dilinin Kazakistan Türkçesi ile olmasının, Samruk-Kazina Ulusal Varlık Fonu'nun Kazakistan'ın kendi yapay zekâ işlerini ilerletmesi hususundaki kararlılığını gösterir noktada olduğu aktarıldı.

Samruk-Kazina'nın yapay sinir ağları teknolojisi, yönetim kurulunun bir sonraki toplantısında test edilecek.

15

10 Ekim 2025
10 Қазан 2025 ж.

Sayı 37
№ 37

ГОД РАБОЧИХ ПРОФЕССИЙ

АНИСКА GAZETESI
«АХЫСКА» ГАЗЕТИ

АНИСКА

Hotel Kazakhstan ALMATY

АРЕНДА ОФИСОВ
В ГОСТИНИЦЕ КАЗАХСТАН

Телефоны: +7 (727) 291 92 00
+7 (727) 291 91 53
+7 (702) 995 57 53
E-mail: assistant@kazakhstanhotel.kz

ВЕНЕЦИЯ

Время работы: с 11.00 - 24.00

Кавказская и европейская кухня

Живая музыка

Летняя площадка

Уютный интерьер

Гостеприимная атмосфера

г. Алматы, ул. Каирбекова (Талгарская) 72,
ул. Боегбай батыра, Тел.: 293-81-67

Мы рады видеть Вас!

AMBASSADOR HOTEL
ALMATY

121 Zheltoksan Street, Almaty, Republic of Kazakhstan, 050091
ул.Желтоқсан, 121, Алматы,
Республика Казахстан, 050091

Phone/Тел.: +7-(727) 250-89-89, 50-89-45... 49
Fax/Факс: +7-(727) 272-64-41

www.ambassadorhotel.kz
e-mail: ambassadorhotel@msn.com

АНИСКА

№ 37 (1053)
10 Ekim 2025 2025 / 10 Қазан 2025 ж.

Yayın Kurulu Başkanı:
Редакционный, кеңес төрағасы:

Ziyatdin Kassanov
Зиятдин Қасанов

Genel Yayın Yönetmeni:
Бас редактор:

Rovshan Memedoglu
Ровшан Мамедоглу

Yazı İşleri Müdürü:
Бас редакторын орынбасары:

Ahmet Atak
Ахмет Атак

Kazak bölümü editörü
Редактор казахского отдела:

Ağrapa Kurbanova
Ағрапа Құрбанов

Editör:
Әдеби редактор:

Gina Takisheva
Джина Такишева

Muhabirler:
Тілшілер:

Kalbinur Khushnazarova
Кальбинур Хошназарова

Tasarım:
Дизайн:

Oksana Krasnozhanova
Оксана Красножанова

Yayın Sahibi / Меншік иесі
«Газета «АНИСКА - АХЫСКА» ЖШС
Kurucu / Негізін қалаушы
Ziyatdin Kassanov
Зиятдин Қасанов

Gazete, Kazakistan Cumhuriyeti Kültür ve
Enformasyon Bakanlığı tarafından 9 Ekim
2008 tarih ve №9528-G ile tescil edilmiştir.
Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет
және ақпарат министрлігінде 2008 жылғы
9 қазанда № 9528-Г тіркелді.

Haftalık süreli yayın
Апта сайын шығады

Yönetim Yeri / Редакция мекенжайы
050002, Kazakistan Cumhuriyeti,
Almaty, Dzhanghaldina Cad., 31
050002, Қазақстан Республикасы,
Алматы қ-сы, Жангүлдіна к-сі, 31

Telefon / Телефон
+7 (727) 339 24 15
E-Posta / Э-пошта
ahiska60@mail.ru
Basım Yeri / Баспа үйі
АО «Алматы-Воллашка»
г. Алматы, ул. Музыкова, 223 В
Тел.раб. 8 (727) 378 40 08

SİPARİŞ / ТАПСЫРЫС
№ 37
TIRAJ / ТИРАЖ
2 000 adet / дана

Editorler yazarların makale ve reklamlarının içeriğinden sorumlu değildir. Yazarın makaleleri editorial görüşleri tem-
sil etmez. "ANISKA" gazetesinde yayınlanan materyal ve fotoğrafların kopyalanması veya düzenlenmesi için yazı işleri
müdürliğünden yazılı izin alınması ve gazeteye atıfta bulunulması gerekmektedir.
Редакция авторлар мақаласы мен жарнама мазмұнына жауап бермейді. Автордың мақалалары редакция
қазқарасын білдірмейді. «АХЫСКА» газетінде жарияланған материалдар мен фотосуреттерді көшіріп немесе өңдеп
басу үшін редакцияның жазбаша рұқсаты алынып, газетке сілтеме жасау міндетті.

KAZAKISTAN CUMHURİYETİ ANISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ'NİN ULUSLARARASI YAYINI
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ «АХЫСКА» ТҮРІК ЭТНОМӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАСЫЛЫМЫ

6+ – 6 жастан асқан балаларға арналған

www.ahiska-gazeta.com

ahiska60@mail.ru

16

10 Ekim 2025
10 Қазан 2025 ж.

Sayı 37
№ 37

ГОД РАБОЧИХ ПРОФЕССИЙ

АНИСКА GAZETESI
«АХЫСКА» ГАЗЕТИ

АНИСКА

Midea - производитель Бытовой
техники №1 в Мире

Ваш проводник
в Легкую жизнь

mideakz
mideakz.com

2 ТОРГОВЫХ ЭТАЖА
БОЛЕЕ 160 БУТИКОВ

ОГРОМНЫЙ ВЫБОР МУЖСКОЙ,
ЖЕНСКОЙ, ДЕТСКОЙ ОДЕЖДЫ
И ОБУВИ А ТАК ЖЕ, ТОВАРЫ
ДЛЯ ДОМА, БЫТОВАЯ
ТЕХНИКА И МНОГОЕ ДРУГОЕ.

Г. АЛМАТЫ, АБАЯ 141
+7 (727) 277 5481
@tdarena.almaty

ИННОВАЦИОННЫЙ СПОСОБ
ЛЕЧЕНИЯ ОНКОЛОГИЧЕСКИХ
ЗАБОЛЕВАНИЙ

ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ

ТОЧНОСТЬ ВОЗДЕЙСТВИЯ

ЭФФЕКТИВНОЕ И
БЕЗБОЛЕЗНЕННОЕ ЛЕЧЕНИЕ

г. Алматы
пр. Абая, 91, 3-й корпус
+7 777 039 10 79

Джен Парлак
Заведующий отделением
Томотерапии

98%
положительных
отзывов от
пациентов

92%
положительных
результатов от
лечения

100%
планирование и
точное описание
курса лечения

tomoterapia.kz

Лицензия №15002207 выдана управлением экономики и бюджетного
планирования города Алматы (Акимат города Алматы) от 05.02.2015 г.

Istanbul
Diagnostic center

ТОЧНАЯ ДИАГНОСТИКА У НАС
- ЭКСПЕРТНОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ИЗ ТУРЦИИ!

А ЕСЛИ НУЖНО ЛЕЧЕНИЕ,
МЫ ОРГАНИЗУЕМ ВАШУ ПОЕЗДКУ!

г. Алматы
ул. Гоголя 52,
уг. ул. Назарбаева
+7 (727) 339-59-59

Номер лицензии 24017623
Дата выдачи лицензии 30.04.2024 год

Настоящая реклама, в соответствии со ст. 395 ГК РК не является публичной офертой. Номер лицензии 24017627. Дата выдачи лицензии 30.04.2024 год.

www.ahiska-gazeta.com

ahiska60@mail.ru

KAZAKISTAN ANISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ULUSLARARASI YAYINI
ҚАЗАҚСТАН «АХЫСКА» ТҮРІК ЭТНОМӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАСЫЛЫМЫ
МЕЖДУНАРОДНОЕ ИЗДАНИЕ ТУРЕЦКОГО ЭТНОКУЛЬТУРНОГО ЦЕНТРА «АХЫСКА» В КАЗАХСТАНЕ

KAZAKISTAN ANISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ULUSLARARASI YAYINI
ҚАЗАҚСТАН «АХЫСКА» ТҮРІК ЭТНОМӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАСЫЛЫМЫ
МЕЖДУНАРОДНОЕ ИЗДАНИЕ ТУРЕЦКОГО ЭТНОКУЛЬТУРНОГО ЦЕНТРА «АХЫСКА» В КАЗАХСТАНЕ

ahiska60@mail.ru